

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu**

Poznań, dnia 29 października 2009 r.

**Pan
Roman Kalina
Prezes Zarządu
Dyrektor Naczelny
Poznańskich Zakładów Graficznych S.A.
w Poznaniu**

LPO-410-35-01/2009
P/09/043

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu skontrolowała Poznańskie Zakłady Graficzne S.A w Poznaniu, zwane dalej „Spółką” w zakresie przebiegu procesów restrukturyzacji w latach 2005 – 2009 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 26 października 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK przekazuje Panu Prezesowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność Spółki w zakresie przebiegu procesu restrukturyzacji ze względu na niepodjęcie efektywnych oraz kompleksowych działań naprawczych, które przyczyniłyby się do znaczącej poprawy jej sytuacji ekonomiczno-finansowej i rynkowej.

1. Z analiz wyników ekonomiczno-finansowych Spółki za lata 2005-2009 (I półrocze), wynika, że ich pogorszenie następowało sukcesywnie od 2006 r. Jedynie w 2005 r. odnotowany został zysk na sprzedaży. W pozostałych latach na sprzedaży wykazywana była strata. NIK zwraca uwagę na to, że przy sukcesywnym spadku przychodów ze sprzedaży (z 12 367 tys. zł w 2005 r. do 8 677 tys. zł w 2008 r. i 3 659 tys. zł w I półroczu 2009 r.) koszty działalności operacyjnej nie zostały obniżone w wysokości rekompensującej spadek poziomu sprzedaży (z 12 233 tys. zł w 2005 r. do 11 049 tys. zł w 2008 r. i 5 018 tys. zł w I półroczu 2009 r.). Podkreślić również należy, że dzięki przychodom z pozostałej działalności operacyjnej i finansowej (najem lokali, odsetki od lokat bankowych, sprzedaż środków trwałych) w latach 2007 – 2009 (I półrocze) strata na działalności gospodarczej była

niższa, a w 2006 r. uzyskany został nawet zysk na działalności gospodarczej. W konsekwencji, w 2005 r. i w 2006 r. Spółka wygenerowała zysk netto w wysokości odpowiednio 170 tys. zł i 251 tys. zł, zaś w latach 2007 – 2009 (I półrocze) odnotowała stratę netto w wysokości 1 031 tys. zł, 2 038 tys. zł, 1 215 tys. zł. Kapitały zapasowe i rezerwowe Spółki nie wystarczyły już na pokrycie części straty odnotowanej w 2008 r., w wysokości 1 011 tys. zł. NIK zwraca uwagę na to, że utrzymywanie się tej tendencji może prowadzić do likwidacji Spółki.

NIK negatywnie ocenia niepodejmowanie przez Zarząd działań w zakresie zmiany organizacji Spółki w celu wzmocnienie działu marketingu. W wyniku prowadzonej przez Zarząd polityki cenowej, rentowność sprzedaży tytułów przez Spółkę była dodatnia jedynie w 2005 r. (0,2%) natomiast w latach 2006 – 2009 (I półrocze) osiągała wartości odpowiednio: -4%, -17%, -29%, -41%.

Zdaniem NIK, ujemna dynamika przychodów ze sprzedaży wskazywać może na brak efektywnych działań zmierzających do dywersyfikacji portfela produktów, w tym poszukiwania nisz rynkowych oraz niewystarczającą aktywność w poszukiwaniu nowych kontrahentów.

2. NIK negatywnie ocenia niewypracowanie przez Zarząd w okresie objętym kontrolą planu restrukturyzacji, pomimo pogarszających się wyników ekonomiczno-finansowych. Do tego czasu w Spółce nie zostały określone kierunki działań mających na celu redukcję kosztów, w tym zmiany polityki zatrudnienia oraz restrukturyzacji majątkowej i organizacyjnej. Ustalenia kontroli NIK wykazały, że w wyniku prowadzonej przez Zarząd polityki kadrowej utrzymywano w Spółce zatrudnienie na poziomie średnio 130 etatów, w tym 26 etatów nieprodukcyjnych, pomimo, iż według posiadanych przez Spółkę opracowań, zasadna byłaby redukcja zatrudnienia. Podkreślić należy również, że spadek liczby etatów ze 148 w 2005 r. do 112 w I półroczu 2009 r. nie był wynikiem prowadzenia restrukturyzacji zatrudnienia. Wydajność na jednego zatrudnionego (mierzona jako stosunek przychodów ze sprzedaży w danym roku do liczby zatrudnionych) wykazywała tendencję malejącą i wyniosła w 2005 r. 84 tys. zł, w 2006 r. 74 tys. zł, w 2007 r. 81 tys. zł, w 2008 r. 73 tys. zł, a za I półrocze 2009 r. 33 tys. zł.

NIK również negatywnie ocenia niezrealizowanie przez Zarząd zamierzeń wskazanych w planach strategicznych obejmujących lata 2005 – 2008, głównie w zakresie założeń dotyczących zdolności Spółki do generowania zysku i realizacji zakupów inwestycyjnych. Zdaniem NIK, działania Zarządu w zakresie strategii Spółki były niespójne. Dowodem na to było opracowanie planu strategicznego na lata 2009-2011, pozytywnie zaopiniowanego uchwałą Rady Nadzorczej nr 34/IV/2009 z dnia 28 stycznia 2009 r., w którym założona została kontynuacja działalności w niezmienionej formie, pomimo pogarszającej się sytuacji ekonomiczno – finansowej Spółki, a następnie wystąpienie w dniu 4 kwietnia 2009 r. do Ministra Skarbu Państwa z wnioskiem w sprawie podjęcia decyzji w przedmiocie dalszej działalności. NIK zwraca uwagę na to, że pomimo systematycznego pogarszania się wyników ekonomiczno – finansowych i niezrealizowania zamierzeń określonych w planach strategicznych, Zarząd nie podjął działań zmierzających do opracowania nowych rozwiązań strategicznych.

Ustalenia kontroli NIK wykazały również, że podejmowane przez Zarząd działania restrukturyzacyjne sprowadzały się jedynie do podjęcia w maju 2006 r., a następnie w listopadzie 2007 r. prób uzyskania zgody Walnego Zgromadzenia Spółki na zbycie nieruchomości będącej siedzibą Spółki położonej przy ul. Wawrzyniaka 39 w Poznaniu i zmianę miejsca prowadzenia działalności. Zarząd, nie dochowując wymaganej formy uchwały, podjął we wrześniu 2008 r. próbę uzyskania zgody Ministra Skarbu Państwa na przeniesienie przedsiębiorstwa oraz wydzierżawienie dotychczas użytkowanej nieruchomości. Ponowny wniosek, Zarząd złożył w marcu 2009 r., nie przedkładając ani harmonogramu realizacji przedsięwzięcia, ani jego kosztów. Ponadto NIK zwraca uwagę na to, że Spółka nie dysponowała analizami pozwalającymi na ustalenie skutków ekonomicznych przeniesienia działalności Spółki poza teren miasta Poznania w kontekście konkurencyjności na rynku poligraficznym. Dopiero na posiedzeniu w dniu 30 czerwca 2009 r. Walne Zgromadzenie Spółki zobowiązało Zarząd do opracowania planu restrukturyzacji, uwzględniającego konieczne działania naprawcze oraz działania związane ze zmianą lokalizacji Spółki. Według NIK, zmiana miejsca prowadzenia działalności Spółki jest niezwykle istotna z punktu widzenia restrukturyzacji logistycznej, ponieważ prowadzenie działalności w obecnej siedzibie, niespełniającej wymogów ochrony przeciwpożarowej oraz wymuszającej korzystanie z drogi dojazdowej samochodów ciężarowych przez teren szpitala, może mieć wpływ na zmniejszenie potencjalnych możliwości rozwojowych.

Zastrzeżenia NIK dotyczą również niedokonania przez Zarząd zakupu urządzenia - naświetlarki CTP za kwotę nieprzekraczającą 200 tys. euro. Podkreślić należy, że na nabycie tego urządzenia Zarząd uzyskał zgodę Walnego Zgromadzenia Spółki już w kwietniu 2003 r. Z ustaleń kontroli NIK wynika, że brak tego urządzenia zmuszał Zarząd do zlecenia tego typu usług na zewnątrz, a koszt naświetlania wyniósł w 2005 r. 356 tys. zł, w 2006 r. 230 tys. zł, w 2007 r. 406 tys. zł, w 2008 r. 359 tys. zł i 229 tys. zł w I półroczu 2009 r., co stanowiło odpowiednio 3%, 2%, 4%, 3% i 5% kosztów ogółem. Podkreślić również należy to, że niezrealizowanie zakupów inwestycyjnych mogących w perspektywie czasu zmniejszyć koszty działalności miało miejsce przy jednoczesnym akumulowaniu środków w kasie i na lokatach bankowych (w 2005 r. 1 390 tys. zł, w 2006 r. 2 765 zł, w 2007 r. 2 653 tys. zł, w 2008 r. 149 tys. zł, 83 tys. zł wg stanu na 30 czerwca 2009 r.), co przyniosło w poszczególnych latach zysk z lokat w wysokości 46 tys. zł, 45 tys. zł, 83 tys. zł, 103 tys. zł i 27 tys. zł. Zdaniem NIK, powyższe fakty nie świadczą pozytywnie o gospodarności działań Zarządu w tym zakresie.

W 2008 r., przekroczono dopuszczalny wskaźnik przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia o kwotę 279 471,86 zł. Było to niezgodne z postanowieniami § 1 obowiązującego do dnia 31 grudnia 2008 r. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 listopada 2007 r. w sprawie wskaźników przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w 2008 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 212, poz. 1559).

3. W 2006 r. Zarząd zlecił firmie zewnętrznej za kwotę 24,5 tys. zł sporządzenie analizy ekonomicznej na potrzeby restrukturyzacji. Jak wynika z ustaleń kontroli NIK, zaproponowane w zakupionym opracowaniu scenariusze, obejmujące restrukturyzację majątkową, organizacyjną i zatrudnienia, nie zostały przez Zarząd wykorzystane w okresie

objętym kontrolą, przy sporządzeniu planu restrukturyzacji. W działalności Spółki wykorzystane zostały jedynie sugestie autorów opracowania w zakresie podjęcia próby zmiany lokalizacji Spółki. Zakupione natomiast w 2008 r. za kwotę 8,5 tys. zł opracowanie pn. *Struktura i regulamin Poznańskich Zakładów Graficznych SA* nie zostało w ogóle wykorzystane do podjęcia działań naprawczych. W ocenie NIK, stawia to w wątpliwość ekonomiczny sens tego zlecenia powyższych opracowań, co stanowi naruszenie kryterium celowości i gospodarności.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Podjęcie efektywnych działań w celu przeprowadzenia restrukturyzacji kosztowej, w tym ewentualnej restrukturyzacji zatrudnienia.
2. Rozważenie możliwości zintensyfikowania działań marketingowych w celu zwiększenia osiąganych przychodów ze sprzedaży oraz przywrócenia rentowności działalności Spółki.
3. Kontynuowanie działań mających na celu zapewnienie zmiany siedziby, w której możliwe będzie perspektywiczne prowadzenie działalności Spółki.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Prezesa, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.